

Projekt pt. *Młodzieżowy Uniwersytet Ekonomiczny* realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, nr umowy: POWR.03.01.00-00-T220/18. Kwota dofinansowania ze środków europejskich: 2 505 178,95 zł. Całkowita wartość projektu to 2 972 447,73 zł.

SZKOŁA KARIER. KIM BĘDĘ W PRZYSZŁOŚCI?

Szanowni Państwo,

przekazujemy Państwu scenariusz zajęć dotyczący tematyki związanej z rynkiem pracy oraz zagadnieniami związanymi z karierą zawodową. W szczególności w czasie lekcji uczniowie dowiedzą się jak funkcjonuje rynek pracy, co ludzi motywuje do pracy i co w pracy jest ważne. Uczniowie dowiedzą się również, co znaczy pojęcie kariery i co to jest kariera zawodowa, jak można ją rozumieć. Dowiedzą się czy można przygotować się do planowania kariery zawodowej i jak to zrobić będąc jeszcze uczniem.

Projekt pt. *Młodzieżowy Uniwersytet Ekonomiczny* realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, nr umowy: POWR.03.01.00-00-T220/18. Kwota dofinansowania ze środków europejskich: 2 505 178,95 zł. Całkowita wartość projektu to 2 972 447,73 zł.

Młodzieżowy
Uniwersytet
Ekonomiczny

SPIS TREŚCI:

1. Informacje wprowadzające	s. 2
2. Wprowadzenie do lekcji	s. 3
3. Część I Rynek pracy	s. 3
4. Część II. Kariera zawodowa	s. 5
5. Zakończenie	s. 8

TEMAT: Szkoła karier. Kim będę w przyszłości?

CZAS TRWANIA ZAJĘĆ: 90 minut (2 godziny lekcyjne)

I. CELE LEKCJI (UCZEŃ):

- ma świadomość przyszłego uczestnictwa w rynku pracy
- wymienia uczestników rynku pracy oraz omawia ich role na rynku
- wyjaśnia motywy podejmowania pracy przez pracowników
- rozumie co w pracy jest ważne dla pracowników
- zna znaczenie pojęcia kariery zawodowej, umie je zdefiniować
- potrafi wskazać przykłady osób, które zrobiły karierę i wskazać czynniki ważne w procesie robienia kariery zawodowej
- wie, że ma wpływ na swoją przyszłą karierę zawodową

II. METODY PRACY

- wykład
- ćwiczenia grupowe
- ćwiczenia indywidualne
- dyskusja

III. ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- telefony komórkowe
- rzutnik
- laptop lub komputer
- arkusze papieru
- markery, długopisy, mazaki
- karteczki samoprzylepne

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie

Pierwsza część zajęć związana jest z rynkiem pracy. Zaczynamy od sprawdzenia poziomu wiedzy wśród uczniów na temat rynku pracy. Po czym nauczyciel uzupełnia informacje na temat rynku pracy o te zaczerpnięte z literatury przedmiotu. Druga część zajęć poświęcona jest karierze zawodowej, jej zdefiniowaniu i wskazaniu działań, jakie mogą być pomocne przy planowaniu kariery zawodowej. Ważnym aspektem przy omawianiu tematyki kariery, jest podkreślenie, że karierę może zrobić każdy. Młodzi ludzie, uczniowie podejmują działania wspomagające budowanie kariery już w szkole, gdzie jest wiele obszarów, gdzie można robić karierę/odnosić sukcesy. Są to m. in.:

- a) relacje z rówieśnikami,
- b) relacje z nauczycielami,
- c) przygotowywanie się do lekcji, kartkówki, sprawdzianów,
- d) wchodzenie w role społeczne w środowisku szkolnym/samorząd uczniowski/koła naukowe/ prowadzenie uroczystości szkolnych/apeli,
- e) inicjowanie działań w szkole, które wpływają na poprawę życia w szkole, atmosferę, budują poczucie wspólnoty,
- f) rozwijanie talentów w oparciu o zaplecze szkolne,
- g) reprezentowanie szkoły na zewnątrz.

Zaplanowane zadania z tematyki kariery zawodowej pozwolą uczniom na sprawdzenie, jak inni zrobili karierę oraz na wskazanie warunków niezbędne do zrobienia kariery zawodowej.

Rozwinięcie

Część I. Rynek pracy

Zadanie 1. Rynek pracy co to takiego? Nauczyciel rozpoczyna zajęcia od zapytania uczniów, co wiedzą na temat rynku pracy. Czas przeznaczony na to zadanie to 15 minut. Następnie nauczyciel podsumowuje informacje o rynku pracy. Nauczyciel może wykorzystać poniższe pytania kierując je do uczniów:

Rynek pracy:

- Co to za miejsce?
- Z czym się kojarzy?
- Kogo tam można spotkać?

- Po co ludzie pracują? Jaką wartość ma praca?
- Co ludzi motywuje do pracy?
- Co w pracy jest ważne?
- Na co **ja** (uczeń) mam wpływ na rynku pracy? Jak mu się wydaje?
- Co cię niepokoi, gdy myślisz o rynku pracy?

W czasie dyskusji nauczyciel występuje w roli moderatora, jeśli uzna może pogłębić pytania zadając dodatkowe, może również zadawać pytania od siebie prosząc uczniów, aby w swoje odpowiedzi wplatali przykłady zaczerpnięte z życia obrazujące omawianą tematykę. Po uzyskaniu odpowiedzi nauczyciel jest w stanie ocenić poziom posiadanej wiedzy przez uczniów z zakresu rynku pracy. Może przejść do podsumowania.

Sugerowane uzupełnienie przez nauczyciela w formie wykładu:

Fizycznie rynek pracy nie istnieje. Należy go rozumieć jako ogół transakcji kupna i sprzedaży, gdzie przedmiotem obrotu jest praca, a jej ceną jest wynagrodzenie. Rynek pracy nie jest jednorodny, zatem można stosować różne kryteria jego podziału. Do najczęściej stosowanych kryteriów należy kryterium geograficzne, które dzieli rynek pracy na: lokalny, regionalny, krajowy, międzynarodowy i globalny. Pozostałe kryteria związane są m.in. z typem wykonywanego zawodu, wykształceniem pracowników, podziałem gospodarki na sektory oraz podziałem rynku na segmenty. Na rynku pracy spotyka się pracodawców, czyli wszystkich tych, którzy miejsca pracy oferują i poszukują odpowiednich pracowników do wykonywania oferowanych prac. W swoich wyborach kierują się oni poziomem posiadanych przez pracowników kwalifikacji i umiejętności niezbędnych do wykonywania danej pracy. Wykorzystując nazewnictwo ekonomiczne można powiedzieć, że reprezentują oni popyt na pracę. Drugą stroną rynku pracy są wszyscy ci, którzy pracy poszukują. Oferują oni swoją wiedzę, umiejętności i kwalifikacje oczekując w zamian adekwatnego wynagrodzenia. Reprezentują oni podaż pracy. Osoby poszukujące zatrudnienia wykorzystują do znalezienia pracy Internet, ogłoszenia prasowe, pośrednictwo pracy, informacje od rodziny i znajomych. Motywacje do pracy są mocno zróżnicowane. Najczęściej wymienia się konieczność zarobienia pieniędzy, aby zaspokoić podstawowe potrzeby związane m. in. z mieszkaniem oraz opłatami za to mieszkanie, wyżywieniem, transportem, lekami, kształceniem czy też rozrywką. W dalszej kolejności można wskazać na chęć spotkania nowych ludzi, poznania przedsiębiorstwa i sposobu jego funkcjonowania. Ludzie pracują, bo pragną się uczyć nowych rzeczy, poznawać nowe rzeczy oraz rozwijać się. Ludzi do pracy motywuje, w pierwszej

kolejności, konieczność utrzymania siebie i swoich bliskich, chęć uniezależnienia się finansowo od bliskich. Gdy praca traktowana jest jako przykry/konieczny obowiązek to przykrość z jej wykonywania rekompensowana jest wynagrodzeniem. Jeśli praca stanowi lubiany element życia, to motywacje do jej wykonywania są najczęściej związane z chęcią zdobywania wiedzy czy umiejętności w danym zakresie w dążeniu do stania się ekspertem w wybranej dziedzinie. Praca stawia przed pracownikami wyzwania zawodowe, ale również te o charakterze społecznym. Środowisko pracy wymaga umiejętności tworzenia z innymi pracownikami relacji umożliwiającej efektywne wykonywanie powierzonych obowiązków zawodowych. W pracy ludzie spędzają wiele lat swojego dorosłego życia oznacza to, że można wskazać wiele elementów ważnych w pracy, które razem tworzą środowisko pracy. W pierwszej kolejności można wskazać na otoczenie, w którym się pracuje. Do otoczenia zalicza się miejsce wykonywania obowiązków (tj. lokalizacja, budynek, piętro, pokój), ludzi z którymi się pracuje (tj. współpracownicy, przełożeni), atmosferę, która pracy towarzyszy. Wskazane elementy nie mają wymiaru finansowego, jednak stanowią o komforcie wykonywanej pracy. Elementy finansowe towarzyszące pracy to wynagrodzenie i różnego rodzaju premie i dodatki (np. za osiągnięte wyniki w pracy, z okazji świąt, z okazji rozpoczęcia roku szkolnego dla dzieci pracowników itp.) oraz tzw. bonusy, które najczęściej mają charakter niefinansowy. W pewnym zakresie mamy wpływ na rynek pracy. Mamy wpływ na to jak my sami się zachowamy i jakie decyzje podejmiemy. Natomiast nie mamy wpływu na to co zrobią czy zdecydują inni. Przykładowo możemy szukać pracy lub nie, możemy podjąć pracę w firmie, która nam ją oferuje lub nie, możemy pracować w pracy, którą lubimy lub w takiej, do której chodzimy z poczucia obowiązku, możemy sumiennie wykonywać obowiązki w pracy lub nie. Uczniowie bardzo rzadko myślą o swoim przyszłym uczestnictwie na rynku pracy, mają jednak świadomość, że kiedyś to nastąpi. Z rynkiem pracy ściśle wiąże się pojęcie kariery zawodowej.

Zadanie 2. Zadanie wykonywane jest w parach. Nauczyciel dzieli klasę na pary i prosi uczniów o wzajemną rozmowę. Celem rozmowy jest opis swojego rozmówcy tak, aby zgromadzone informacje przedstawić w formie rekomendacji dla przykładowego pracodawcy. W rekomendacji powinny znaleźć się dwie cechy lub umiejętności, które najlepiej charakteryzują rozmówcę i jednocześnie mogą być przydatne w pracy zawodowej. Należy je poprzeć przykładami potwierdzającymi daną cechę czy umiejętność. Być może będzie to coś

wyjatkowego, czym rozmówca wyróżni się od innych uczniów (przykładowo zadanie: „Zuzia jest punktualna i pomocna” jest niewystarczające. Lepiej: „Zuzia jest punktualna, ponieważ nigdy nie spóźnia się do szkoły. Jest również pomocna, gdyż zawsze służy pomocą, jeśli ktoś ja o nią poprosi. Ostatnio....”). Czas na wykonanie zadania 10 minut. Następnie nauczyciel prosi o zaprezentowanie wybranych rekomendacji. Nauczyciel podsumowując zadanie zwraca uwagę na popieranie wymienionych cech lub umiejętności uczniów właściwymi przykładami.

Część II. Kariera zawodowa

Zadanie 3. Definiowanie kariery zawodowej. Nauczyciel dzieli uczniów na 4-6 grup i prosi ich, aby w graficzny sposób zobrazowali jak oni rozumieją słowo „**kariera zawodowa**”, co ich zdaniem może być symbolem kariery? Nauczyciel rozdaje każdej grupie kartkę i przybory do pisania, rysowania, najlepiej kolorowe. Czas na wykonanie zadania 5 minut. Po upływie czasu każda grupa przez 1 minutę prezentuje swoją odpowiedź.

Wskazówka dla nauczyciela: najczęściej pojawiającymi się symbolami są: drabina, chody, korona, pieniądze).

Sugerowane uzupełnienie przez nauczyciela w formie wykładu

Pojęcie „kariera” zapożyczono z języka włoskiego tj. „**carriera**”, określa ono plac gonitwy, tor wyścigowy, szybki bieg czy też jazdę galopem. Kariera to zawód, droga życiowa, zatrudnienie, widoki na przyszłość, cel, dążenie, poprawa bytu, zmiany pozycji społecznej jednostek, z reguły z niższych na wyższe, zaskakująca popularność kogoś/czegoś. Karierę można rozumieć jako: awans, zestaw doświadczeń czy też projekt życiowy. Karierę można rozumieć w różny sposób. Nie ma jednej definicji tego pojęcia. Z karierą najczęściej związana jest rozpoznawalność i wysoka pozycja w społeczeństwie, prestiż osoby, która karierę zrobiła. Można sobie wyobrazić np. znanego polityka, artystę, aktora, piosenkarza, osobę publiczną, które swoim przykładem wskazują, jak zrobić karierę. Często słowo „kariera” wiązana jest z korzyściami finansowymi np. wysokimi zarobkami, wysokim standardem życia, podróżami, dużym majątkiem. Chęć zrobienia kariery to myśl, która towarzyszy ludziom bardzo często. Ma ono źródło w chęci samorealizacji, w potrzebie robienia „czegoś”, potrzebie bycia docenianym.

Zadanie 4. Jak oni to zrobili? Nauczyciel dzieli uczniów na 4-6 grupy i prosi ich, aby w grupie wybrali jedną osobę, która ich zdaniem zrobiła karierę (np. aktor, artysta, polityk, naukowiec, działacz społeczny, sportowiec), a następnie każda grupa za pomocą telefonów szuka informacji na temat tej wybranej osoby. Każdy uczeń otrzymuje do wyszukania 1 informację z poniższych:

- Dlaczego ta osoba zrobiła karierę?
- Co jej w tym pomogło? Jakie działania podjęła?
- Jakie warunki sprzyjają zrobieniu kariery?
- W przypadku osób, które odniosły sukces i go zaprzepaściły – dlaczego tak się stało?

Czas na zrobienie zadania to 10 minut. Następnie uczniowie prezentują odpowiedzi na pytania. Nauczyciel podsumowując zadanie, wskazuje na cechy wspólne łączące osoby, które zrobiły karierę. W tym celu wykorzystuje arkusz papieru i karteczki samoprzylepne, na których zapisywane są przez uczniów wskazane cechy i zachowania służące budowaniu kariery zawodowej. Należy wypisać warunki sprzyjające zrobieniu kariery wskazać, co należy/można zrobić na początku rozpoczynając proces budowania kariery, co jest ważne.

Sugerowane uzupełnienie przez nauczyciela:

Tworząc własną karierę nie należy czekać na sprzyjającą okazję albo przypadek, trzeba samemu zaplanować swoje działania i zastosować odpowiednie strategię/działania. Trzeba być zdeterminowanym, konsekwentnym w działaniu, systematycznym, wiedzieć czego się chce, postawić sobie cel do osiągnięcia, mieć świadomość, że „nic samo się nie robi”, więc trzeba włożyć dużo pracy, wysiłku i czasu na realizację celu. Najważniejsze elementy w działaniach prowadzących do sukcesu/kariery to chęć działania, planowanie, ciężka systematyczna praca oraz wsparcie otoczenia. Pasja i talent są dodatkowym atutem. Motywacją do działania mogą być przykłady innych osób, które stały się sławne, rozpoznawalne, bogate i budzące podziw. Przykładem mogą być sportowcy tacy jak: np. Robert Lewndowski czy Iga Świątek (*można wskazać innych, najlepiej tych, o których nauczyciel posiada wiedzę*). Patrząc na nich, tak naprawdę podziwia się efekt końcowy ich bardzo ciężkiej, wieloletniej pracy. Prowadzi to do refleksji, że nic nie ma za darmo. Wszystko wymaga czasu, ciężkiej pracy, zaangażowania, konsekwencji i, oczywiście pasji i talentu. Bardzo ważne jest również wsparcie i zrozumienie najbliższego otoczenia oraz profesjonalna pomoc ekspertów. Dotyczy to każdej dziedziny życia, nie tylko świata sportu czy rozrywki. Marzenia o staniu się bogatym i znanym, to coś co naturalnie pojawia

się w głowach młodych ludzi, którzy w bardziej świadomy sposób patrzą na swoje życie o obserwują świat wokół siebie. Już będąc w szkole pojawia się u uczniów chęć wyróżnienia się z otoczenia, zauważenia przez rówieśników, wzbudzenia zainteresowania, czy to strojem, zachowaniem, osiągnięciami. Osoby uczące się bardzo rzadko lub wcale nie myślą o tym jak będzie wyglądało ich życie, gdy wejdą na rynek pracy. Pewne jest tylko, że kiedyś to nastąpi. Można oswoić tę długookresową perspektywę wykorzystując to z czym uczniowie spotykają się na co dzień. Karierę można robić wszędzie. W szkole też! Szkoła może zostać potraktowana jako rynek pracy dla uczniów, nauczycieli można postawić w roli przełożonych, a kolegów i koleżanki jako współpracowników. Oceny mogą wystąpić w roli wynagrodzenia za naukę, natomiast dyplomy i listy gratulacyjne jako uznanie dla osiągniętych wyników w nauce. I tak, jak na prawdziwym rynku pracy, część uczniów chodzi do szkoły i jest to dla nich uciążliwy obowiązek, a część chodzi z przyjemności, bo są tam lekcje, które sprawiają im radość, pozwalają zdobyć wiedzę, która ich pasjonuje i napędza do dalszej pracy. Świadomość, że choć chodzenie do szkoły jest obowiązkiem, to wpływ na to, jak ten czas przeznaczony na edukację zostanie wykorzystany, daje poczucie sprawczości w tym obszarze życia. Pozwala to na planowanie i realizowanie planów oraz oczekiwanie na zamierzone efekty. Ćwiczenie umiejętności planowania i realizacji choćby jakiegoś małego przedsięwzięcia pozwala utrwalać mechanizm, który łączy w sobie kilka elementów, a stanowi uniwersalne narzędzie, które może być wykorzystywane do realizacji kolejnych celów, również tych stawianych w życiu zawodowym.

(Zadanie opcjonalne do zadania 4)

Zadanie 5. Marzenia się spełniają. Nauczyciel prosi, aby uczniowie na przykładzie materiału filmowego:

- 1) <https://www.youtube.com/watch?v=277TASChoAg>

i po latach, jak bohater odnosi sukces (oglądać do 2 min i 50 sekund)

- 2) <https://www.youtube.com/watch?v=KXNExe0Hsk8>

odpowiedzieli na pytania do pierwszego filmu: Kto jest bohaterem filmu, w jakiej dziedzinie odniósł sukces, co mu w tym pomogło, jakie cechy charakteru pomogły mu odnieść sukces, czy otrzymał wsparcie z otoczenia?

Pytania do drugiego filmu: Czy spełniło się marzenie głównego bohatera?

W jaki sposób?

Informacja dla nauczyciela:

Projekt pt. *Młodzieżowy Uniwersytet Ekonomiczny* realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, nr umowy: POWR.03.01.00-00-T220/18. Kwota dofinansowania ze środków europejskich: 2 505 178,95 zł. Całkowita wartość projektu to 2 972 447,73 zł.

Bohaterem filmu jest Kamil Stoch, skoczek narciarski, zdobywca medali olimpijskich w skokach w 2014r. i 2018 r.

Zakończenie

Celem zajęć było zaprezentowanie uczniom podstawowych informacji na temat rynku pracy, uczestników tego rynku oraz aspektów związanych z motywacją podejmowania pracy zawodowej oraz wartościami wynikającym z uczestnictwa w rynku pracy. Poruszone zostały również kwestie związane z pojęciem kariery zawodowej, która nierozzerwalnie łączy się z rynkiem pracy. Uczniowie dowiedzieli się jak inni zrobili karierę oraz jakie działania musieli podjąć w drodze do osiągnięcia sukcesu. Uczniowie są świadomi, że czas spędzony w szkole oraz podejmowane działania wspierające rozwój, zdobywanie wiedzy i umiejętności może przyczynić się do ich sukcesu w życiu dorosłym na rynku pracy.

Praca domowa

Mój mały sukces. Nauczyciel prosi uczniów, aby wybrali i opisali swój sukces. Może być to dowolne osiągnięcie, nie jest ważna jego skala ani dziedzina.

Ważne jest, aby uczeń napisał:

- Jakie kroki podjął po kolei, aby „to” osiągnąć. Czy te kroki były planowane?
- Co wpłynęło na decyzję o zrobieniu „tego”?
- Jaka była motywacja do działania?
- Czy ktoś udzielał pomocy, a jeśli tak to w jakim zakresie?
- Co zrobiłbyś dodatkowo lub inaczej patrząc na „to” z perspektywy czasu?
- Co było najtrudniejsze?
- Jak się wtedy czułeś/czułaś?

Jako podsumowanie zadania nauczyciel prosi o wypisanie trzech cech, które były uczniowi najbardziej pomocne przy realizacji wskazanego sukcesu/zadania/celu.

Źródła

- 1) Zalega T, Nowak A.Z., Makroekonomia, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, R. 13, Warszawa 2019.
- 2) Bauman Z., Kariera. Wiedza-kultura-społeczeństwo, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 1960.
- 3) Eggert M., Doskonała kariera, Dom Wydawniczy REBIS, Poznań, 2004.
- 4) Bolles R., Jakiego koloru jest twój spadochron?, Wydawnictwo Studio Emka, Warszawa 2013.

Projekt pt. *Młodzieżowy Uniwersytet Ekonomiczny* realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, nr umowy: POWR.03.01.00-00-T220/18. Kwota dofinansowania ze środków europejskich: 2 505 178,95 zł. Całkowita wartość projektu to 2 972 447,73 zł.

Młodzieżowy
Uniwersytet
Ekonomiczny

Link do źródeł internetowych

- 1) <https://www.youtube.com/watch?v=277TASChoAg>
- 2) <https://www.youtube.com/watch?v=KXNExe0Hsk8>

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

